

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ὕπ' Ἀρ. 157 τῆς 24ης ΜΑΪΟΥ 1962

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

Συμφώνως τῷ Ἄρθρῳ 52 τοῦ Συντάγματος ὁ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφισθεὶς περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως διὰ τὴν προάσπισιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1962, τὸ κείμενον τοῦ ὁποῦ ἀκολουθεῖ, ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Δημοκρατίας διὰ δημοσιεύσεως εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

Ἀριθμὸς 39 τοῦ 1962.

ΝΟΜΟΣ ΕΠΙΚΥΡΩΝ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΣΥΜΒΑΣΙΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς:—

1. Ὁ παρῶν Νόμος δύναται νὰ ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως διὰ τὴν προάσπισιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικὸς) Νόμος τοῦ 1962. Συνοπτικὸς τίτλος.
2. Ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ, ἐκτὸς ἐὰν ἄλλως προκύπη ἐκ τοῦ κειμένου: Ἑρμηνεία.
  - «Δημοκρατία» σημαίνει τὴν Δημοκρατίαν τῆς Κύπρου·
  - «Σύμβασις» σημαίνει τὴν Εὐρωπαϊκὴν Σύμβασιν διὰ τὴν προάσπισιν τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ τῶν Θεμελιωδῶν Ἐλευθεριῶν ἡτις ἐγένετο τὴν 4ην Νοεμβρίου 1950, ὡς καὶ τὸ πρόσθετον Πρωτόκολλον τῆς ἐν λόγῳ Συμβάσεως ὃ ἐγένετο τὴν 20ην Μαρτίου 1952·
  - «Υπουργικὸν Συμβούλιον» σημαίνει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τῆς Δημοκρατίας.
3. Ἡ Σύμβασις, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας περιλαμβάνεται εἰς τὸ κάτωθι Παράρτημα, καὶ ἡτις ὑπεγράφη ἐν Παρισίοις τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1961, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Δημοκρατίας συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθμ. 1325 ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἡτις ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἀρ. Γνωστοποιήσεως 36 εἰς τὸ Παράρτημα Τέταρτον τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Δημοκρατίας τῆς 24ης Νοεμβρίου 1961, συμφώνως τῇ παραγράφῳ 2 τοῦ Ἄρθρου 169 τοῦ Συντάγματος τῆς Δημοκρατίας, κυροῦται διὰ τοῦ παρόντος Νόμου συμφώνως τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ Ἄρθρου 169 τοῦ Συντάγματος τῆς Δημοκρατίας. Κύρωσις τῆς Συμβάσεως. Παράρτημα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

(Άρθρον 3)

ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ.

Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις, Μέλη του Συμβουλίου της Εύρωπης :

Έχουσαι υπ' ὄψιν τὴν Παγκόσμιον Δήλωσιν τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἣν διεκήρυξεν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1948 :

Έχουσαι υπ' ὄψιν ὅτι ἡ Δήλωσις αὕτη τείνει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τὴν παγκόσμιον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικαιωμάτων ἅτινα ἀναφέρονται εἰς αὐτήν :

Έχουσαι υπ' ὄψιν ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εύρωπης εἶναι ἡ πραγματοποίησις στενωτέρας ἐνότητος μεταξύ τῶν Μελῶν αὐτῆς, καὶ ὅτι ἐν τῶν μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι ἡ προάσπισις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν :

Ἐπιβεβαιοῦσαι τὴν βαθεῖαν αὐτῶν προσηλωσιν εἰς τὰς θεμελιώδεις ταύτας ἐλευθερίας αἵτινες ἀποτελοῦσι αὐτὸ τοῦτο τὸ βᾶθρον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις στηρίζεται οὐσιαστικῶς ἐπὶ πολιτικοῦ καθεστῶτος ἀληθῶς δημοκρατικοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου, ἐπὶ κοινῆς ἀντιλήψεως καὶ κοινῷ σεβασμῷ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου τὰ ὁποῖα διεκδικοῦν :

Έχόμεναι τῆς ἀποφάσεως ὅπως, ὡς Κυβερνήσεις Εύρωπαϊκῶν Κρατῶν ἐμπνεόμεναι ὑπὸ κοινῶν ἰδεωδῶν καὶ ἔχουσαι κοινὴν κληρονομίαν πολιτικῶν παραδόσεων καὶ ἰδεωδῶν σεβασμοῦ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἐπικρατεστέρου τοῦ δικαίου, λάβωσι τὰ πρῶτα κατάλληλα μέτρα ὅπως διασφαλίσωσι τὴν συλλογικὴν ἐγγύησιν ὠρισμένων, ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Δήλωσει, δικαιωμάτων.

Συνεφώνησαν τὰ ἀκόλουθα :

Άρθρον 1.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναγνωρίζουν, εἰς ὅλα τὰ ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τὰ καθοριζόμενα εἰς τὸ Πρῶτον Μῆρος τῆς παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα καὶ ἐλευθερίας.

ΜΕΡΟΣ I.

Άρθρον 2.

1. Τὸ δικαίωμα ἐκάστου προσώπου εἰς τὴν ζωὴν προστατεύεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Εἰς οὐδένα δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐκ προθέσεως θάνατος, εἰμὴ εἰς ἐκτέλεσιν θανατικῆς ποινῆς ἐκδιδομένης ὑπὸ δικαστηρίου ἐν περιπτώσει ἀδικήματος τιμωρουμένου ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τῆς ποινῆς ταύτης.

2. Ὁ θάνατος δὲν θεωρεῖται ὡς ἐπιβαλλόμενος κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου τούτου, εἰς ἅς περιπτώσεις θὰ ἐπῆρχετο συνεπεὶα χρήσεως βίας καταστάσεως ἀπολύτως ἀναγκαίας :

(α) διὰ τὴν ὑπεράσπισιν οἰουδήποτε προσώπου κατὰ παρανόμου βίας,

(β) διὰ τὴν πραγματοποιήσιν νομίμου συλλήψεως ἢ πρὸς παρεμπόδισιν ἀποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου,

(γ) διὰ τὴν καταστολήν, συμφώνως τῷ νόμῳ, στάσεως ἢ ἀνταρσίας.

Άρθρον 3.

Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῇ εἰς βασάνους οὔτε εἰς ποινὰς ἢ μεταχειρίσιν ἀπανθρώπους ἢ ἐξευτελεστικὰς.

Άρθρον 4.

1. Οὐδεὶς δύναται νὰ κρατηθῇ εἰς δουλείαν ἢ εἰλωτείαν.

2. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀναγκαστικὴν ἢ ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν.

3. Δέν θεωρεῖται ὡς «ἀναγκαστική ἢ ὑποχρεωτική ἐργασία» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ παρόντος ἄρθρου :

- (α) πᾶσα ἐργασία ζητούμενη παρὰ προσώπου κρατουμένου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπὸ ὅρους ἀπολύσεώς του·
- (β) πᾶσα ὑπηρεσία στρατιωτικῆς φύσεως ἢ, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐχόντων ἀντιρρήσεις συνειδήσεως εἰς τὰς χώρας ὅπου τοῦτο ἀναγνωρίζεται ὡς νόμιμον, πᾶσα ἄλλη ὑπηρεσία εἰς ἀντικατάστασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας·
- (γ) πᾶσα ὑπηρεσία ζητούμενη εἰς περίπτωσιν κρίσεων ἢ θεομηνῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν τὴν ζωὴν ἢ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ συνόλου·
- (δ) πᾶσα ἐργασία ἢ ὑπηρεσία ἀπαρτίζουσα μέρος τῶν τακτικῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πολίτου.

Ἄρθρον 5.

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ στερηθῆ τῆς ἐλευθερίας του, εἰμὴ εἰς τὰς ἀκλούθους περιπτώσεις καὶ συμφώνως πρὸς τὴν νόμιμον διαδικασίαν :

- (α) ἔάν κρατῆται κανονικῶς κατόπιν καταδίκης ὑπὸ ἀρμοδίου δικαστηρίου·
- (β) ἔάν ὑπεβλήθῃ εἰς κανονικὴν σύλληψιν ἢ κράτησιν λόγῳ ἀνυποταγῆς εἰς νόμιμον διαταγὴν δικαστηρίου, ἢ εἰς ἐγγύησιν ἐκτελέσεως ὑποχρεώσεως ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου·
- (γ) ἔάν συνελήφθῃ καὶ κρατῆται ὅπως ὀδηγηθῆ ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς, εἰς τὴν περίπτωσιν εὐλόγου ὑπονοίας ὅτι διέπραξεν ἀδίκημα, ἢ ὑπάρχουν λογικὰ δεδομένα πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀνάγκης ὅπως οὗτος ἐμποδισθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράξῃ ἀδίκημα ἢ δραπετεύσῃ μετὰ τὴν διάπραξιν τούτου·
- (δ) ἔάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀνηλίκου, ἀποφασισθείσης διὰ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνατροφῆς του, ἢ τὴν νόμιμον κράτησιν του ἵνα παραπεμφθῆ ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς·
- (ε) ἔάν πρόκειται περὶ νομίμου κρατήσεως ἀτόμων ἐυνομένων νὰ μεταδώσωσι μεταδοτικὴν ἀσθένειαν, φρενοβλαβοῦς, ἀλκοολικοῦ, τοξικομανοῦς ἢ ἀλήτου·
- (στ) ἔάν πρόκειται περὶ νομίμου συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἀτόμου ἐπὶ σκοπῷ ὅπως ἐμποδισθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ παρανόμως ἐν τῇ χώρῃ, ἢ ἐναντίον τοῦ ὁποῖου ἐκκρεμεῖ διαδικασία ἀπελάσεως ἢ ἐκδόσεως.

2. Πᾶν συλληφθὲν πρόσωπον δέον νὰ πληροφορηθῆ κατὰ τὸ δυνατόν συντομώτερον καὶ εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποῖαν ἔννοεῖ, τοὺς λόγους τῆς συλλήψεώς του ὡς καὶ πᾶσαν διατυπωμένην ἐναντίον του κατηγορίαν.

3. Πᾶν πρόσωπον συλληφθὲν ἢ κρατηθὲν, ὑπὸ τὰς προβλεπομένας ἐν παραγράφῳ 1 (γ) τοῦ παρόντος ἄρθρου συνθήκας, ὀφείλει νὰ παραπεμφθῆ συντόμως ἐνώπιον δικαστοῦ ἢ ἐτέρου δικαστικοῦ λειτουργοῦ νομίμως ἐντεταλμένου ὅπως ἐκτελεθῇ δικαστικὰ καθήκοντα, ἔχει δὲ τὸ δικαίωμα νὰ δικασθῆ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας ἢ ἀπολυθῆ κατὰ τὴν διαδικασίαν. Ἡ ἀπόλυσις δύναται νὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσαν τὴν παράστασιν τοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς τὴν δικάσιμον.

4. Πᾶν πρόσωπον στερούμενον τῆς ἐλευθερίας του συνεπεὶα συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἔχει δικαίωμα προσφυγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου, ἵνα τοῦτο ἀποφασίσῃ ἐντὸς βραχείας προθεσμίας ἐπὶ τοῦ νομίμου τῆς κρατήσεώς του καὶ διατάξῃ τὴν ἀπόλυσιν του ἐν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

5. Πᾶν πρόσωπον θύμα συλλήψεως ἢ κρατήσεως ὑπὸ συνθήκας ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, ἔχει δικαίωμα ἐπανορθώσεως.

Ἄρθρον 6.

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα ὅπως ἢ ὑπόθεσις του δικασθῆ δίκαιως, δημοσία καὶ ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας, ὑπὸ ἀνεξαρτήτου καὶ ἀμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφασίσῃ εἴτε ἐπὶ τῶν ἀμφισβητήσεων

ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἀστικῆς φύσεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ βασιμοῦ πάσης ἐναντίον τοῦ κατηγορίας ποινικῆς φύσεως. Ἡ ἀπόφασις δέον νὰ ἐκδοθῆ δημοσίᾳ, ἢ εἴσοδος ὅμως εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν συνεδριάσεων δύναται νὰ ἀπαγορευθῆ εἰς τὸν τύπον καὶ τὰ κριόν, καθ' ὅλην ἢ μέρος τῆς διαρκείας τῆς δίκης πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἠθικῆς, τῆς δημοσίας τάξεως ἢ τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἐν δημοκρατικῇ κοινωσίᾳ ὅταν τοῦτο ἐνδείκνυται ὑπὸ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνηλικῶν ἢ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν διαδίκων, ἢ ἐν τῷ κρινομένῳ ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίου μέτρω. ὅταν ὑπὸ εἰδικᾶς συνθήκας ἢ δημοσιότης θὰ ἠδύνατο νὰ παραβλάψῃ τὰ συμφέροντα τῆς δικαιοσύνης.

2. Πᾶν πρόσωπον κατηγορούμενον ἐπὶ ἀδικήματι τεκμαίρεται ὅτι εἶναι ἄθῶον μέχρι τῆς νομίμου ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς του.

3. Εἰδικώτερον, πᾶς κατηγορούμενος ἔχει δικαίωμα:

- (α) ὅπως πληροφορηθῆ, ἐν τῇ βραχυτέρᾳ προθεσίᾳ εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ καὶ ἐν λεπτομερείᾳ τὴν φύσιν καὶ τὸν λόγον τῆς ἐναντίον τοῦ κατηγορίας.
- (β) ὅπως διαθέτῃ τὸν χρόνον καὶ τὰς ἀναγκαίας εὐκολίας πρὸς προετοιμασίαν τῆς υπερασπίσεώς του.
- (γ) ὅπως υπερασπίσῃ ὁ ἴδιος ἑαυτὸν ἢ ἀναθέσῃ τὴν υπεράσπισιν του εἰς συνήγορον τῆς ἐκλογῆς του, ἐν ἣ δὲ περιπτώσει δὲν διαθέτει τὰ μέσα νὰ πληρῶσῃ συνήγορον, νὰ τῷ παρασχεθῆ τοιοῦτος δωρεάν, ὅταν τοῦτο ἐνδείκνυται ὑπὸ τοῦ συμφερόντος τῆς δικαιοσύνης.
- (δ) νὰ ἐξετάσῃ ἢ ζητήσῃ ὅπως ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες κατηγορίας καὶ ἐπιτύχῃ τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων υπερασπίσεως ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους ὡς τῶν μαρτύρων κατηγορίας.
- (ε) νὰ τύχῃ δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, ἐὰν δὲν ἐννοεῖ ἢ δὲν ὁμιλεῖ τὴν χρησιμοποιουμένην εἰς τὸ δικαστήριον γλῶσσαν.

Ἄρθρον 7.

1. Οὐδεὶς δύναται νὰ καταδικασθῆ διὰ πράξιν ἢ παράλειψιν ἢ ὅποια, καθ' ἣν στιγμὴν διεπράχθη, δὲν ἀπετέλει ἀδικήμα συμφώνως πρὸς τὸ ἐθνικὸν ἢ διεθνὲς δίκαιον. Οὐτε καὶ ἐπιβάλλεται βαρυτέρα ποινὴ ἀπὸ ἐκείνην ἢ ὅποια ἐπεβάλλετο κατὰ τὴν στιγμήν τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος.

2. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν σκοπεῖ νὰ ἐπηρέασῃ τὴν δίκην καὶ τιμωρίαν ἀτόμων ἐνόχων διὰ πράξεις ἢ παραλείψεις αἱ ὁποῖαι καθ' ἣν στιγμὴν διεπράχθησαν, ἦσαν ἐγκληματικαὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀναγνωριζομένας ὑπὸ τῶν πολιτισμένων ἔθνῶν γενικᾶς ἀρχᾶς δικαίου.

Ἄρθρον 8.

1. Πᾶν πρόσωπον δικαιούται εἰς τὸν σεβασμὸν τῆς ἰδιωτικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ζωῆς του, τῆς κατοικίας του καὶ τῆς ἀλληλογραφίας του.

2. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρξῃ ἐπέμβασις δημοσίας ἀρχῆς ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἐπέμβασις αὕτη προβλέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελεῖ μέτρον τὸ ὁποῖον, εἰς μίαν δημοκρατικὴν κοινωσίαν, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν οἰκονομικὴν εὐημερίαν τῆς χώρας, τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ τὴν πρόληψιν ποινικῶν παραβάσεων, τὴν προστασίαν τῆς υγείας ἢ τῆς ἠθικῆς, ἢ τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν ἄλλων.

Ἄρθρον 9.

1. Πᾶν πρόσωπον δικαιούται εἰς τὴν ἐλευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως καὶ θρησκείας, τὸ δίκαιον τοῦτο ἐπάγεται τὴν ἐλευθερίαν ἀλλαγῆς θρησκείας ἢ πεποιθήσεων, ὡς καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκδηλώσεως τῆς θρησκείας ἢ τῶν πεποιθήσεων μεμονωμένως ἢ συλλογικῶς δημοσίᾳ ἢ κατ' ἴδιον, διὰ τῆς λατρείας, τῆς παιδείας, καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων καὶ τελετουργιῶν.

2. Ἡ ἐλευθερία ἐκδηλώσεως τῆς θρησκείας ἢ τῶν πεποιθήσεων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐτέρων περιορισμῶν πέραν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελούντων ἀναγκαῖα μέτρα, ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς δημοσίας τάξεως, ὑγείας καὶ ἠθικῆς, ἢ τὴν προάσπισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν ἄλλων.

Ἄρθρον 10.

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐκφράσεως. Τὸ δικαίωμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν γνώμης ὡς καὶ τὴν ἐλευθερίαν λήψεως ἢ μεταδόσεως πληροφοριῶν ἢ ἰδεῶν, ἀνευ ἐπεμβάσεως δημοσίων ἀρχῶν καὶ ἀσχέτως συνόρων. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν κωλύει τὰ Κράτη ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποβάλλωσι τὰς ἐπιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ἢ τηλεοράσεως εἰς κανονισμοὺς ἐκδόσεως ἀδειῶν λειτουργίας.

2. Ἡ ἄσκησις τῶν ἐλευθεριῶν τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα καὶ εὐθύνας δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς ὠρισμένας διατυπώσεις, ὅρους, περιορισμοὺς ἢ κυρώσεις, προβλεπομένους ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἀποτελούντας ἀναγκαῖα μέτρα, ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα ἢ δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας ἢ τῆς ἠθικῆς, τὴν προστασίαν τῆς ὑπολήψεως ἢ τῶν δικαιωμάτων τῶν τρίτων, τὴν παρεμπόδισιν τῆς κοινολογήσεως ἐμπιστευτικῶν πληροφοριῶν ἢ τὴν διασφάλισιν τοῦ κύρους καὶ ἀμεροληψίας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθρον 11.

1. Πᾶν πρόσωπον ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνέρχεσθαι εἰρηνικῶς καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν συνεταιρισμοῦ, συμπεριλαμβανομένου τοῦ δικαιώματος ἰδρύσεως μετ' ἄλλων συνδικάτων καὶ προσχωρήσεως εἰς συνδικάτα ἐπὶ σκοπῶν προασπίσεως τῶν συμφερόντων του.

2. Ἡ ἄσκησις τῶν δικαιωμάτων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπαχθῇ εἰς ἐτέρους περιορισμοὺς πέραν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων καὶ ἀποτελούντων ἀναγκαῖα μέτρα, ἐν δημοκρατικῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν, τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν τὴν προάσπισιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν τοῦ ἐγκλήματος, τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἢ τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν τρίτων. Τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἐπιβολὴν νομίμων περιορισμῶν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων ὑπὸ μελῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, τῆς ἀστυνομίας ἢ τῶν διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 12.

Ἄμα τῇ συμπληρώσει ἡλικίας γάμου, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνέρχωνται εἰς γάμον καὶ ἰδρύωσιν οἰκογένειαν συμφώνως πρὸς τοὺς διέποντας τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐθνικοὺς νόμους.

Ἄρθρον 13.

Πᾶν πρόσωπον τοῦ ὁποῦο τὰ ἀναγνωριζόμενα ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει δικαιώματα καὶ ἐλευθερίαι παρέβιάσθησαν, ἔχει τὸ δικαίωμα πραγματικῆς προσφυγῆς ἐνώπιον ἐθνικῆς ἀρχῆς, ἔστω καὶ ἂν ἡ παραβίασις διεπράχθη ὑπὸ προσώπων ἐνεργούντων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν δημοσίων καθηκόντων των.

Ἄρθρον 14.

Ἡ χρῆσις τῶν ἀναγνωριζομένων ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν δέον νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀσχέτως διακρίσεως φύλου, φυλῆς, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικῶν ἢ ἄλλων πεποιθήσεων, ἐθνικῆς ἢ κοινωνικῆς προελεύσεως, συμμετοχῆς εἰς ἐθνικὴν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ἢ ἄλλης καταστάσεως.

Ἄρθρον 15.

1. Ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ ἐτέρου δημοσίου κινδύνου ἀπειλοῦντος τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους, ἕκαστον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος δύναται νὰ λάβῃ μέτρα κατὰ παράβασιν τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης Συμβάσεως προβλεπομένων ὑποχρεώσεων

έν τῷ ἀπαιτουμένῳ ὑπὸ τῆς καταστάσεως ἀπολύτως ἀναγκαιῶ ὀρίῳ καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὰ μέτρα ταῦτα μὴ ἀντιτίθενται εἰς τὰς ἄλλας ὑποχρεώσεις τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τοῦ διεθνοῦς δικαίου.

2. Ἡ προηγουμένη διάταξις οὐδεμίαν ἐπιτρέπει παράβασιν τοῦ ἀρθρου 2, εἰμὴ διὰ τὴν περίπτωσιν θανάτου συνεπεῖα κανονικῶν πολεμικῶν πράξεων, ἢ τῶν ἀρθρων 3, 4 (παράγραφος 1) καὶ 7.

3. Τὰ ἀσκοῦντα τὸ δικαίωμα τοῦτο παραβάσεως ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη τηροῦν τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης πλήρως ἐνήμερον τῶν ληφθέντων μέτρων ὡς καὶ τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα τὰ προεκάλεσαν. Ὅφείλου ὡσαύτως νὰ πληροφορήσῃσι τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης περὶ τῆς ἡμερομηνίας κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ μέτρα ταῦτα ἔπαυσαν ἰσχύοντα καὶ αἱ διατάξεις τῆς Συμβάσεως ἐτέθησαν ἐκ νέου ἐν πλήρει ἰσχύϊ.

Ἄρθρον 16.

Οὐδεμία διάταξις τῶν ἀρθρων 10, 11 καὶ 14 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπαγορεύουσα εἰς τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη νὰ ἐπιβάλλῃσι περιορισμοὺς εἰς τὴν πολιτικὴν δραστηριότητα τῶν ξένων.

Ἄρθρον 17.

Οὐδεμία διάταξις τῆς παρούσης Συμβάσεως δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἐπαγομένη δι' ἓν Κράτος, μίαν ὁμάδα ἢ ἓν άτομον οἰονδήποτε δικαίωμα ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς δραστηριότητα ἢ ἐκτέλεση πράξεις σκοπούσας εἰς τὴν καταστροφήν τῶν δικαιωμάτων ἢ ἐλευθεριῶν, τῶν ἀναγνωρισθέντων ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει, ἢ εἰς περιορισμοὺς τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τούτων μεγαλυτέρων τῶν προβλεπομένων ἐν τῇ ρηθείσῃ Συμβάσει.

Ἄρθρον 18.

Οἱ ἐπιτρεπόμενοι κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως περιορισμοὶ τῶν εἰρημένων δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰμὴ πρὸς τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον καθιερώθησαν.

ΜΕΡΟΣ II.

Ἄρθρον 19.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξασφαλίσεως τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀναληφθειῶν ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν διὰ τῆς παρούσης Συμβάσεως ὑποχρεώσεων, θὰ ἰδρυθῶσιν:

- (α) μία Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἀναφερομένη ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς παρούσης ὡς «ἡ Ἐπιτροπὴ».
- (β) ἐν Εὐρωπαϊκὸν Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς παρούσης ἀναφερόμενον ὡς «τὸ Δικαστήριον».

ΜΕΡΟΣ III.

Ἄρθρον 20.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἀριθμοῦ μελῶν ἴσου πρὸς τὸν τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ πλέον τοῦ ἑνὸς ὑπηκόου τοῦ ἰδίου Κράτους.

Ἄρθρον 21.

1. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν, κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ἐκ καταλόγου ὀνομάτων συντάσσομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως.

Ἐκάστη ὁμὰς ἀντιπροσώπων τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν εἰς τὴν Συμβουλευτικὴν Συνέλευσιν θὰ προτείνῃ τρεῖς ὑποψηφίους ἐξ ὧν τούλάχιστον οἱ δύο θὰ εἶναι τῆς ἐθνικότητός της.

2. Ἐν τῷ μέτρῳ ἐν ᾧ ἐφαρμόζεται, ἢ αὐτὴ διαδικασία θὰ ἀκολουθηθῇ διὰ τὴν ἀνάδειξιν, ὡς μελῶν, ὑπηκόων Κρατῶν τὰ ὁποῖα ἤθελον προσχωρήσῃ μεταγενεστέρως εἰς τὴν παρούσαν Σύμβασιν, ὡς καὶ πρὸς πληρωσιν κενουμένων ἐδρῶν.

Άρθρον 22.

1. Τα μέλη της Έπιτροπής εκλέγονται διά περιόδον 6 ἐτών, εἶναι δὲ ἐπανεκλέξιμα. Ἐν τούτοις, ἡ ἑθνεὶα ἐπιτὰ ἐκ τῶν ἀναδεικνυομένων μετὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν μελῶν θὰ λήξη μετὰ τριετίαν.

2. Τα μέλη τῶν ὁποίων ἡ θητεία θὰ λήξη εἰς τὸ τέλος τῆς ἀρχικῆς περιόδου τῶν τριῶν ἐτῶν, θὰ ὀρισθοῦν διὰ κληρώσεως γενομένης ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἀμέσως μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πρώτης ἐκλογῆς.

3. Τὸ μέλος τῆς Έπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον ἐκλέγεται εἰς ἀναπλήρωσιν μέλους τοῦ ὁποίου ἡ θητεία δὲν ἐλήξε, συμπληρῶνει τὴν περίοδον τῆς θητείας τοῦ προκατόχου του.

4. Τα μέλη τῆς Έπιτροπῆς παραμένουν ἐν ὑπηρεσίᾳ μέχρι τῆς ἀντικαταστάσεως των. Μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν των, ἐξακολουθοῦν νὰ χειρίζονται τὰς ὑποθέσεις, τῶν ὁποίων εἶχον ἤδη ἐπιληφθῆ.

Άρθρον 23.

Τὰ μέλη τῆς Έπιτροπῆς λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Έπιτροπῆς ὑπὸ τὴν ἀτομικὴν των ἰδιότητα.

Άρθρον 24.

Ἐκαστον συμβαλλόμενον μέρος δύναται νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς Έπιτροπῆς διὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης οἰανδήποτε παράβασιν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἤθελε θεωρήσῃ ὑπευθυνον ἕτερον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος.

Άρθρον 25.

1. Ἡ Έπιτροπὴ δύναται ἐπίσης νὰ ἐπιληφθῆ αἰτήσεων ὑποβαλλομένων εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ὑπὸ παντὸς φυσικοῦ προσώπου, μὴ κυβερνητικῆς ὀργανώσεως ἢ ὁμάδος ἀτόμων, οἱ ὁποῖοι διατείνονται ὅτι εἶναι ὅματα παραβιάσεως παρ' ἐνὸς τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει ἀναγνωριζομένων δικαιωμάτων, εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ ἐνοχοποιούμενον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος ἤθελε δηλώσει ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Έπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη, ὑπογράφοντὰ τοιαύτην δήλωσιν, ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως κατ' οὐδένα τρόπον παρακλύσωσι τὴν πραγματικὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος τούτου.

2. Αἱ δηλώσεις αὗται δύναται νὰ γίνουιν δι' ὠρισμένην χρονικὴν περίοδον.

3. Αὗται ἐπιδίδονται εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης, ὅστις διαβιβάζει ἀντίγραφα τούτων εἰς τὰ ἕτερα ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη καὶ ἐξασφαλίζει τὴν δημοσίευσίν των.

4. Ἡ Έπιτροπὴ δὲν θέλει ἀσκήσῃ τὴν χορηγουμένην αὐτῇ, διὰ τοῦ παρόντος ἀρθροῦ, ἀρμοδιότητα ἢ ὅταν ἐξ τούλάχιστον ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη θὰ ἔχωσι συμβληθῆ διὰ τῆς δηλώσεως περὶ ἧς αἱ προηγούμεναι παράγραφοι.

Άρθρον 26.

Ἡ Έπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῆ τῆς ὑποθέσεως εἰμὴ κατόπιν ἐξαντλήσεως τῶν ἐσωτερικῶν ἐνδίκων μέσων, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικῶς παραδεδεγμένους κανόνας διεθνοῦς δικαίου καὶ ἐντὸς προθεσμίας ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν ἐξεδόθη ἡ ἐσωτερικὴ τελεσίδικος ἀπόφασις.

Άρθρον 27.

1. Ἡ Έπιτροπὴ δὲν θὰ ἐπιληφθῆ οὐδεμιᾶς αἰτήσεως ὑποβληθείσης συνωδῶ τῷ ἀρθρῷ 25, ἐάν:

(α) εἶναι ἀνώνυμος·

(β) εἶναι οὐσιαστικῶς ὁμοία πρὸς αἰτήσιν προηγουμένως ἐξετασθεῖσαν ὑπὸ τῆς Έπιτροπῆς ἢ ἤδη ὑποβληθείσαν εἰς ἕτεραν διαδικασίαν διεθνοῦς ἐρεύνης ἢ τακτοποιήσεως καὶ ἐάν δὲν περιέχῃ νέα γεγονότα.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ θεωρήσῃ ὡς ἀπαράδεκτον πᾶσαν αἴτησιν ὑποβληθεῖσαν κατὰ τὸ ἄρθρον 25, ἐὰν θεωρήσῃ ὅτι ἡ αἴτησις εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἐκδήλως ἀβάσιμος ἢ παράνομος.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀπορρίψῃ πᾶσαν αἴτησιν τὴν ὁποῖαν θεωρεῖ ἀπαράδεκτον κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 26.

Ἄρθρον 28.

Ἐν ἡ περιπτώσει ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποδεχθῆ τὴν αἴτησιν :

- (α) θὰ προβῆ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐξακριβώσεως τῶν γεγονότων εἰς κατ' ἀντιμωλίαν ἐξέτασιν τῆς αἰτήσεως μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μερῶν καί, ἐν ἀνάγκῃ, εἰς ἔρευναν διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν διεξαγωγὴν τῆς ὁποίας τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη θὰ παράσχωσιν ἀπάσας τὰς ἀναγκαίας εὐκολίας, κατόπιν ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς.
- (β) θὰ τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐπιτεύξεως φιλικοῦ διακανονισμοῦ τῆς ὑποθέσεως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὡς ταῦτα καθορίζονται ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει.

Ἄρθρον 29.

1. Ἡ Ἐπιτροπὴ κληροῖ τὰ προβλεπόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 28 καθήκοντα μέσω ὑπο-ἐπιτροπῆς ἀπαρτιζομένης ἐξ ἑπτὰ μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἐκαστος τῶν ἐνδιαφερομένων δύναται νὰ ὑποδείξῃ ἓν μέλος τῆς ἐκλογῆς του ὅπως ἀποτελέσῃ μέρος τῆς ὑπο-ἐπιτροπῆς.

3. Τὰ ἄλλα μέλη ὑποδεικνύονται διὰ κληρώσεως, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 30.

Ἐὰν κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ φιλικὸν διακανονισμόν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 28 ἢ ὑπο-ἐπιτροπὴ συντάσσει ἐκθέσιν, ἡ ὁποία διαβιβάζεται πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη, τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν καὶ τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐκθεσις περιορίζεται εἰς βραχεῖαν περιγραφὴν τῶν γεγονότων καὶ τῆς ἐπιτευχθείσης λύσεως.

Ἄρθρον 31.

1. Ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῆ τοιαύτη λύσις, ἡ Ἐπιτροπὴ συντάσσει ἐκθέσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ διαπιστοῖ τὰ γεγονότα καὶ διατυπώνει τὴν γνώμην τῆς ἐπὶ τοῦ ἐὰν τὰ διαπιστωθέντα γεγονότα ἀποκαλύπτουν παραβίασιν ἐκ μέρους τοῦ ἐνδιαφερομένου Κράτους τῶν ὑποχρεώσεων του κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως. Αἱ γνώμαι ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δύναται νὰ διατυπωθῶσι ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ.

2. Ἡ ἐκθεσις διαβιβάζεται πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν, κοινοποιεῖται ὡσαύτως εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν θὰ ἔχωσι δικαίωμα νὰ τὴν δημοσιεύσωσι.

3. Κατὰ τὴν διαβίβασιν τῆς ἐκθέσεως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ διατυπώσῃ τὰς προτάσεις τὰς ὁποίας θεωρεῖ καταλλήλους.

Ἄρθρον 32.

1. Ἐὰν, ἐντὸς προθεσμίας τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς διαβιβάσεως τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν, ἡ ὑπόθεσις δὲν παραπεμφθῆ εἰς τὸ Δικαστήριον κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 48 τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑπουργῶν ἀποφασίζει, διὰ πλειοψηφίας τῶν δύο τρίτων τῶν δικαιουμένων νὰ συμμετέχωσι τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀντιπροσώπων, ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐὰν ὑπῆρξεν ἢ ὄχι παραβίασις τῆς Συμβάσεως.

2. Ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, ἡ Ἐπιτροπὴ Ὑπουργῶν καθορίζει προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας τὸ ἐνδιαφερόμενον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος ὀφείλει νὰ λάβῃ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα συνεπάγεται ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν.

3. Ἐὰν τὸ ἐνδιαφερόμενον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος δὲν λάβῃ ἱκανοποιητικὰ μέτρα ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας ἢ Ἐπιτροπὴ Ὑπουργῶν δίδει εἰς τὴν ἀρχικὴν ἀπόφασίν τῆς, διὰ τῆς προβλεπομένης ἐν τῇ ἄνω παραγράφῳ (1) πλειοψηφίας, τὴν ἐνδεικνυομένην συνέχειαν καὶ προβαίνει εἰς δημοσίευσιν τῆς ἐκθέσεως.

4. Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θεωρῶσιν ὡς ὑποχρεωτικὴν δι' αὐτὰ πᾶσαν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὑπουργῶν θὰ ἐλάμβανε κατ' ἐφαρμογὴν τῶν προηγουμένων παραγράφων.

Ἄρθρον 33.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Ἄρθρον 34.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων καὶ ψηφίζοντων μελῶν, αἱ ἀποφάσεις τῆς ὑπο-ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς.

Ἄρθρον 35.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται ὅταν αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν τοῦτο. Συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Ἄρθρον 36.

Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ καταρτίσῃ τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμόν τῆς.

Ἄρθρον 37.

Ἡ Γραμματεία τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ παρασχεθῇ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

ΜΕΡΟΣ IV.

Ἄρθρον 38.

Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἀριθμοῦ δικαστῶν ἴσου πρὸς ἐκεῖνον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμπεριλάβῃ πλέον τοῦ ἐνὸς ὑπηκόου τοῦ αὐτοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 39.

1. Τὰ Μέλη τοῦ Δικαστηρίου ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Συμβουλευτικῆς Συνελεύσεως, κατὰ πλειοψηφίαν τῶν ψηφίζοντων, ἐκ πίνακος ὑποψηφίων ὑποβαλλομένου ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἕκαστον τῶν ὁποίων θὰ ὑποδείξῃ τρεῖς ὑποψηφίους, ἐξ ὧν τοῦλάχιστον οἱ δύο θὰ εἶναι τῆς ἐθνικότητός του.

2. Ἐν ᾧ μέτρῳ εἶναι ἐφαρμοστὴ, ἡ αὐτὴ διαδικασία ἀκολουθεῖται διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Δικαστηρίου εἰς περίπτωσιν εἰσδοχῆς νέων μελῶν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης καὶ διὰ τὴν συμπλήρωσιν χηρευσασῶν ἐδρῶν.

3. Οἱ ὑποψήφιοι δεόν νὰ χαίρωσι τῆς ὑψηλοτέρας ἠθικῆς ἐκτιμήσεως καὶ νὰ κατέχωσι τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς ἀσκήσιν ὑψηλῶν δικαστικῶν καθηκόντων ἢ νὰ ὦσι νομειδίασκαλοι ἀνεγνωρισμένης αὐθεντίας.

Ἄρθρον 40.

1. Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου ἐκλέγονται διὰ περίοδον 9 ἐτῶν. Εἶναι ἐπανεκλέξιμα. Πάντως, τὰ καθήκοντα τεσσάρων ἐκ τῶν διοριζομένων κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν μελῶν θὰ τερματισθῶσι μετὰ τρία ἔτη, τὰ καθήκοντα ἐτέρων τεσσάρων μελῶν θὰ τερματισθῶσι μετὰ ἕξ ἔτη.

2. Τὰ μέλη τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα θὰ τερματισθῶσι μετὰ τὰς ἀρχικὰς περιόδους τῶν τριῶν καὶ ἕξ ἐτῶν, ὀρίζονται διὰ κληρώσεως λαμβανούσης χώραν ἐπιμελεία τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἀμέσως μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς πρώτης ἐκλογῆς.

3. Τὸ μέλος τοῦ Δικαστηρίου ὅπερ ἐκλέγεται εἰς ἀντικατάστασιν μέλους οὐτινὸς ἢ ἐντολῆ δὲν ἔχει ἐκπνεύσει ἀποπερατώνει τὴν περίοδόν τῆς ἐντολῆς τοῦ προκατόχου του.

4. Τα μέλη του Δικαστηρίου παραμένουν εν υπηρεσία μέχρις αντικατάστασώς των. Μετά την αντικατάστασιν των ταῦτα θὰ συνεχίζωσι τὴν διεκπεραίωσιν τῶν εἰς χεῖρας τῶν ἐκκρεμουσῶν υποθέσεων.

Ἄρθρον 41.

Τὸ Δικαστήριον προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου του διὰ διάρκειαν τριῶν ἐτῶν. Οὗτοι θὰ εἶναι ἐπανεκλέξιμοι.

Ἄρθρον 42.

Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου λαμβάνουν ἀποζημίωσιν δι' ἑκάστην ἡμέραν ἀπασχολήσεως, ἢ ὅποια θὰ ὀρισθῇ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν.

Ἄρθρον 43.

Διὰ τὴν ἐξέτασιν ἑκάστης υποθέσεως ἢ ὅποια φέρεται ἐνώπιόν του, τὸ Δικαστήριον συγκροτεῖται ἐκ Τμήματος ἀπαρτιζομένου ἐξ ἑπτὰ δικαστῶν. Θὰ συμμετέχωσιν αὐτοδικαίως ὁ δικαστὴς τῆς ἐθνικότητος ἑκάστου ἐνδιαφερομένου Κράτους, ἢ, ἐλλείψει τοιοῦτου, πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς του, ὅπως παρακαθήσῃ ὡς δικαστὴς, τὰ δνόματα τῶν ὑπολοίπων δικαστῶν κληρώνονται ἐπιμελεῖα τοῦ Προέδρου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως τῆς υποθέσεως.

Ἄρθρον 44.

Μόνον τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα παρουσίας πρὸ τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 45.

Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Δικαστηρίου ἐπεκτείνεται ἐφ' ὄλων τῶν υποθέσεων, αἱ ὅποια ἀφοροῦν εἰς τὴν ἔρμηνειαν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ τὰς ὁποίας τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἢ ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ τῷ παραπέμπωσι συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἄρθρου 48.

Ἄρθρον 46.

1. Ἐκαστον τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν δύναται εἰς οἰανδήποτε στιγμήν, νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀναγνωρίζει ὡς ὑποχρεωτικὴν αὐτοδικαίως καὶ ἄνευ εἰδικῆς συμφωνίας τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ πασῶν τῶν ἀφορωσῶν τὴν ἔρμηνειαν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως υποθέσεων.

2. Αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι δηλώσεις δύναται νὰ γίνωσιν ἄνευ ὄρων, ἢ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀμοιβαιότητος ἐκ μέρους πολλῶν ἢ ὠρισμένων ἐκ τῶν ἐτέρων συμβαλλομένων μερῶν, ἢ δι' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα.

3. Αἱ δηλώσεις αὗται κατατίθενται παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ ὁποῖος θὰ διαβιβάσῃ ἀντίγραφον αὐτῶν εἰς τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη.

Ἄρθρον 47.

Τὸ Δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ υποθέσεως εἰμὴ μετὰ τὴν διαπίστωσιν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἀποτυχίας φιλικοῦ διακανονισμοῦ καὶ ἐντὸς τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 32 τριμήνου προθεσμίας.

Ἄρθρον 48.

Ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι τὸ ἐνδιαφερόμενον ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος, ἐὰν εἶναι ἐν μόνον, ἢ τὰ ἐνδιαφερόμενα ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη, ἐὰν εἶναι πλείοτερα τοῦ ἐνός, ὑπόκεινται εἰς τὴν ὑποχρεωτικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Δικαστηρίου ἢ ἐλλείψει τούτου, μετὰ τὴν συγκατάθεσιν καὶ συναίνεσιν τοῦ ἐνδιαφερομένου ὑψηλοῦ συμβαλλομένου μέρους, ἐὰν εἶναι ἐν, ἢ τῶν ἐνδιαφερομένων ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐὰν εἶναι πλείοτερα τοῦ ἐνός, τὸ Δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιληφθῇ υποθέσεως παραπεμφθείσης αὐτῷ ὑπὸ:

(α) τῆς Ἐπιτροπῆς

(β) τοῦ ὑψηλοῦ συμβαλλομένου μέρους τοῦ ὁποίου τὸ θῦμα εἶναι ὑπήκοος

- (γ) του ύψηλου συμβαλλομένου μέρους τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς·
- (δ) τοῦ ὑψηλοῦ συμβαλλομένου μέρους κατὰ τοῦ ὁποῖου διευτυπώθη ἡ κατηγορία.

Ἄρθρον 49.

Ἐν περιπτώσει ἀμφισβητήσεως τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Δικαστηρίου, τὸ Δικαστήριον ἀποφασίζει.

Ἄρθρον 50.

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου κρίνη ὅτι ἀπόφασις ληφθεῖσα ἢ μέτρον διαταχθέν ἐν ὑπὸ δικαστικῆς ἢ πάσης ἄλλης Ἀρχῆς συμβαλλομένου μέρους ἀντίκειται ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει πρὸς τὰς ἀπορροούσας ἐκ τῆς παρούσης Συμβάσεως ὑποχρεώσεις, καὶ ἐὰν τὸ ἐσωτερικὸν δίκαιον τοῦ ἐν λόγω μέρους δὲν ἐπιτρέπει εἰμὴ τὴν ἀτελεῆ ἐπανόρθωσιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἢ τοῦ μέτρου τούτου, ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου χορηγεῖ, ἐν ἀνάγκῃ, εἰς τὸ ἀδικηθὲν μέρος δικαίαν ἱκανοποίησιν.

Ἄρθρον 51.

1. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου εἶναι ἠτιολογημένη.
2. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις δὲν ἐκφράζη ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῶν δικαστῶν, ἕκαστος δικαστῆς θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ ἐν αὐτῇ τὴν ἀτομικὴν του γνώμην.

Ἄρθρον 52.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου εἶναι τελεσίδικος.

Ἄρθρον 53.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἐν ταῖς ὁποῖαις εἶναι διάδικοι.

Ἄρθρον 54.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου διαβιβάζεται πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ὑπουργῶν, ἢ ὁποῖα ἐπιβλέπει τὴν ἐκτέλεσίν της.

Ἄρθρον 55.

Τὸ Δικαστήριον συντάσσει τὸν κανονισμὸν καὶ καθορίζει τὴν δικονομίαν του.

Ἄρθρον 56.

1. Ἡ πρώτη ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου θὰ λάβῃ χώραν ἀφοῦ αἱ ἐν Ἄρθρῳ 46 ἀναφερόμεναι δηλώσεις τῶν ὑψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν συμπληρώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀκτώ.
2. Τὸ Δικαστήριον δὲν δύναται νὰ συνέλθῃ πρὸ τῆς ἐκλογῆς ταύτης.

ΜΕΡΟΣ V.

Ἄρθρον 57.

Ἡ Κυβέρνησις παντὸς συμβαλλομένου μέρους θὰ ἔχη τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως παράσχη κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τὰς ἀπαιτούμενας ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ δίκαιον ἐξασφαλίζει τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν οἰασδῆποτε ἐκ τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Ἄρθρον 58.

Τὰ ἐξοδα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Δικαστηρίου θὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Άρθρον 59.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Δικαστηρίου χαίρουν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων των, τῶν προνομίων καὶ ἀσυλιῶν τῶν προβλεπομένων ἐν Ἄρθρῳ 40 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καὶ ταῖς συναφθήσαις, δυνάμει τοῦ ἄρθρου τούτου, Συμφωνίαις.

Άρθρον 60.

Οὐδεμία τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ ὡς περιορίζουσα ἢ ἀναιροῦσα τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ θεμελιώδεις ἐλευθερίας, τὰ ὁποῖα τυχὸν ἀναγνωρίζονται συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους οἰουδήποτε τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἢ πρὸς πᾶσαν ἄλλην Σύμβασιν τὴν ὁποῖαν ταῦτα ἔχουν ὑπογράψει.

Άρθρον 61.

Οὐδεμία τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως ἐπηρεάζει τὴν χορηγηθεῖσαν τῇ Ἐπιτροπῇ Ὑποθηκῶν ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἐξουσίαν.

Άρθρον 62.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀμοιβαίως παραιτοῦνται τοῦ δικαιώματος, ἐξαιρέσει προκειμένου περὶ εἰδικῆς συμφωνίας, ὅπως ἐπικαλεσθῶσι συνθήκας, συμβάσεις ἢ δηλώσεις μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχούσας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὑποβολῆς, δυνάμει αἰτήσεως, διαφορᾶς δημιουργηθείσης ἐκ τῆς ἐρμηνείας ἢ ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης Συμβάσεως, εἰς τρόπον διακανονισμοῦ διάφορον τοῦ ἐν τῇ παρούσῃ Συμβάσει προβλεπομένου.

Άρθρον 63.

1. Πᾶν Κράτος δύναται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπικυρώσεως ἢ ἀνὰ πᾶσαν ἀκολουθοῦσαν στιγμὴν, νὰ δηλώσῃ διὰ κοινοποιήσεως ἀπευθυνομένης εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ὅτι ἡ παρούσα Σύμβασις θὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν εἰς ὅλα τὰ ἐδάφη ἢ εἰς ἓν οἰονδήποτε τῶν ἐδαφῶν ὧν ἔχει τὴν διεθνή ἐκπροσώπησιν.

2. Ἡ Σύμβασις θὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος ἢ τὰ ἐδάφη ἅτινα θὰ καθορίζονται εἰς τὴν κοινοποίησιν ἀπὸ τῆς τριακοστῆς ἡμέρας ἥτις θὰ ἔπεται τῆς ἡμερομηνίας καθ' ἣν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης θὰ ἔχῃ λάβει τὴν κοινοποίησιν.

3. Εἰς τὰ ρηθέντα ἐδάφη αἱ διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως θὰ ἐφαρμόζωνται λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν.

4. Πᾶν Κράτος προβὰν εἰς δῆλωσιν συμφώνως πρὸς τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ἄρθρου τούτου, δύναται, ἀνὰ πᾶσαν ἀκολουθοῦσαν στιγμὴν, νὰ δηλώσῃ ἐν σχέσει πρὸς ἓν ἢ πλεονα τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν δῆλωσιν ταύτην ἐδαφῶν ὅτι δέχεται τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐπιλαμβάνεται τῶν αἰτήσεων φυσικῶν προσώπων, μὴ κυβερνητικῶν ὀργανώσεων ἢ ὁμάδων ἀτόμων, συμφώνως πρὸς τὸ Ἄρθρον 25 τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Άρθρον 64.

1. Πᾶν Κράτος δύναται, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συμβάσεως ἢ τῆς καταθέσεως τοῦ ὄργανου ἐπικυρώσεως αὐτῆς, νὰ διατυπώσῃ ἐπιφύλαξιν ὡς πρὸς εἰδικὴν τινα διάταξιν τῆς Συμβάσεως, ἐφ' ὅσον νόμος τις ἰσχύων κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ ἐδαφους του εἶναι ἀσύμφωνος πρὸς τὴν ρηθείσαν διάταξιν. Αἱ ἐπιφυλάξεις γενικῆς φύσεως δὲν ἐπιτρέπονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου.

2. Πᾶσα ἐπιφύλαξις διατυπωμένη συμφώνως πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον συνεπάγεται βραχεῖαν ἐκθεσιν τοῦ σχετικοῦ νόμου.

Άρθρον 65.

1. Ύψηλόν τι συμβαλλόμενον μέρος δέν δικαιούται νά καταγγείλη τήν παρούσαν Σύμβασιν ειμή μετά τήν λήξιν πενταετίας από τής έναρξεως τής Ισχύος τής Συμβάσεως σχετικώς πρός αυτό, και κατόπιν προειδοποιήσεως εξ μηνών, διδομένης διά κοινοποιήσεως άπευθυνομένης πρός τόν Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου τής Εύρώπης, ό όποίος ειδοποιεί σχετικώς τά άλλα συμβαλλόμενα μέρη.

2. Η καταγγελία αύτη δέν δύναται νά έχη ως άποτέλεσμα νά άπαλλάξη τό ενδιαφερόμενον ύψηλόν συμβαλλόμενον μέρος τών περιλαμβανομένων έν τή παρούση Σύμβασει ύποχρεώσεων άναφορικώς πρός πᾶσαν πράξιν δυναμένην νά άποτελέση παραβίασιν τών ύποχρεώσεων τούτων και λαβοῦσαν χώραν πρό τής ήμερομηνίας κατά τήν όποίαν ή καταγγελία θά έτίθετο έν έφαρμογή.

3. Ύπό τήν αύτήν επιφύλαξιν, πᾶν συμβαλλόμενον μέρος, τό όποίον θά έπαυε νά άποτελή μέλος του Συμβουλίου τής Εύρώπης, θά έπαυε νά άποτελή μέρος τής παρούσης Συμβάσεως.

4. Η Σύμβασις δύναται νά καταγγελθῆ, συμφώνως πρός τας διατάξεις τών προηγούμενων παραγράφων, έν σχέσει πρός έδάφη εις τά όποία έδηλώθη ότι εφαρμόζεται κατά τό Άρθρον 63.

Άρθρον 66.

1. Η παρούσα Σύμβασις θά είναι άνοικτή εις τήν ύπογραφήν τών Κρατών μελών του Συμβουλίου τής Εύρώπης, θά ύποβληθῆ δέ εις κύρωςιν. Αί κυρώσεις θά κατατεθώσι εις τήν Γενικήν Γραμματείαν του Συμβουλίου τής Εύρώπης.

2. Η παρούσα Σύμβασις θά τεθῆ έν Ισχύϊ μετά τήν κατάθεσιν δέκα όργάνων κυρώσεως.

3. Σχετικώς πρός πᾶν μέρος τό όποίον ήθελε τήν κυρώση μεταγενεστέρας, ή Σύμβασις θά τεθῆ έν Ισχύϊ άμα τή καταθέσει του όργάνου επικυρώσεως.

4. Ο Γενικός Γραμματέυς του Συμβουλίου Εύρώπης θά κοινοποιήση πρός άπαντα τά Μέλη του Συμβουλίου Εύρώπης τήν έναρξιν τής Ισχύος τής Συμβάσεως, τά όνόματα τών Ύψηλών Συμβαλλομένων Μερών άτινα θά τήν έχωσι επικυρώσει, ως και τήν κατάθεσιν παντός όργάνου επικυρώσεως λαμβάνουσαν χώραν μεταγενεστέρας.

Έγένετο έν Ρώμη τήν 4ην Νοεμβρίου 1950 εις τήν Γαλλικήν και Άγγλικήν, άμφοτέρων τών κειμένων όντων εξ ίσου άυθεντικών, και εις έν μόνον άντίτυπον όπερ θέλει κατατεθῆ εις τά αρχεία του Συμβουλίου Εύρώπης.

Ο Γενικός Γραμματέυς θέλει άποστείλει κεκυρωμένα άντίγραφα πρός άπαντας τούς Συμβαλλομένους.

ΠΡΟΣΘΕΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΜΒΑΣΙΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΑΣΠΙΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ.

Αί Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις, Μέλη του Συμβουλίου Εύρώπης,

Έχόμεναι ύπό τής άποφάσεως όπως λάβωσι τά ένδεικνυόμενα μέτρα πρός διασφάλισιν τής συλλογικής έγγυήσεως δικαιωμάτων και έλευθεριών πέραν τών ήδη άναφερομένων εις τό Κεφάλαιον Ι τής Συμβάσεως περι προασπίσεως τών Δικαιωμάτων του Άνθρώπου και τών θεμελιωδών έλευθεριών ήτις ύπεγράφη έν Ρώμη τήν 4ην Νοεμβρίου 1950 (κατωτέρω κατονομαζόμενης «ή Σύμβασις»),

Συνεφώνησαν τὰ ἀκόλουθα :

Ἄρθρον 1.

Πάν φυσικόν ἢ νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμοῦ τῆς παρουσίας του. Οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ εἰμὴ διὰ λόγους δημοσίας ὠφελείας καὶ ὑπὸ τοὺς προβλεπομένους, ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ διεθνοῦς δικαίου, ὄρους.

Αἱ προαναφερόμεναι διατάξεις δὲν θίγουσι τὸ δικαίωμα παντός Κράτους ὅπως θέσῃ ἐν ἰσχύϊ Νόμου οὓς ἤθελε κρίνει ἀναγκαῖον πρὸς ρύθμισιν τῆς χρήσεως ἀγαθῶν συμφώνως πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καταβολῆς φόρων ἢ ἄλλων εἰσφορῶν ἢ προστίμων.

Ἄρθρον 2.

Οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος ὅπως ἐκπαιδευθῇ. Πάν Κράτος ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτοῦ καθηκόντων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ σέβεται τὸ δικαίωμα τῶν γονέων ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν θρησκευτικὰς καὶ φιλοσοφικὰς πεποιθήσεις.

Ἄρθρον 3.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως διενεργῶσι, κατὰ λογικὰ διαστήματα, ἐλευθέρας μυστικὰς ἐκλογάς, ὑπὸ συνθήκας ἐπιτρεπούσας τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν τῆς λαϊκῆς θελήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νομοθετικοῦ σώματος.

Ἄρθρον 4.

Πάν ὑψηλὸν συμβαλλόμενον μέρος δύναται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἢ καθ' οἴανδήποτε στιγμὴν ἀκολούθως νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης δῆλωσιν ἐμφαίνουσαν ἐν τίνι μέτρῳ ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἐπὶ ὠρισμένων ἐδαφῶν καθοριζομένων εἰς τὴν ρηθεῖσαν δῆλωσιν καὶ τῶν ὁποίων ἔχει τοῦτο τὴν διεθνή ἐκπροσώπησιν.

Ἐκαστὸν ὑψηλὸν συμβαλλόμενον κράτος ὅπερ ἤθελε κοινοποιήσῃ δῆλωσιν, δυνάμει τῆς προηγουμένης παραγράφου, δύναται, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, νὰ κοινοποιῇ νέας δηλώσεις τροποποιούσας τὸ περιεχόμενον πάσης ἄλλης προηγουμένης δηλώσεως αὐτοῦ ἢ θετούσης τέρμα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ἐπὶ ἐδάφους τινός.

Πᾶσα δῆλωσις γενομένη συμφώνως πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον θὰ θεωρῆται ὡς γενομένη συμφώνως πρὸς τὴν παράγραφον 1 τοῦ Ἄρθρου 63 τῆς Συμβάσεως.

Ἄρθρον 5.

Τὰ ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη θέλουσι θεωρῆ τὰ Ἄρθρα 1, 2, 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος Πρωτοκόλλου ὡς ἄρθρα πρόσθετα εἰς τὴν Σύμβασιν καὶ ἅπασαι αἱ διατάξεις τῆς Συμβάσεως θὰ ἐφαρμιόζωνται ἀναλόγως.

Ἄρθρον 6.

Τὸ παρὸν Πρωτόκολλον εἶναι ἀνοικτόν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν Μελῶν τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης, ἅτινα ἔχουσι ὑπογράψῃ τὴν Σύμβασιν τοῦτο θέλει, κυρωθῇ ὁμοῦ μετὰ τῆς Συμβάσεως ἢ μετὰ τὴν κύρωσιν αὐτῆς καὶ θέλει ἰσχύσει μετὰ τὴν κατάθεσιν δέκα ὀργάνων ἐπικυρώσεως. Τὸ Πρωτόκολλον θέλει ἰσχύσει διὰ πάντα συμβαλλόμενον ὅστις ἤθελε ἐπικυρώσῃ τοῦτο μεταγενεστέρως, ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταθέσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου ἐπικυρώσεως.

Τὰ ὄργανα ἐπικυρώσεως θέλουσι κατατίθεσθαι παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης, ὅστις θὰ κοινοποιῇ πρὸς ἅπαντα τὰ Μέλη τὰ ὀνόματα τῶν ἐπικυρούντων αὐτό.

Ἐγένετο ἐν Παρισίοις, τὴν 20ῆν Μαρτίου 1952, εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν, ἀμφοτέρων τῶν κειμένων ὄντων ἐξ ἴσου ἀuthεντικῶν, εἰς ἓν μόνον ἀντίτυπον κατατιθέμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συμβουλίου Εὐρώπης. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς θέλει ἀποστείλει κεκυρωμένα ἀντίγραφα αὐτῶν εἰς ἐκάστην τῶν Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων.